

1. Вирощування ожини на шпалері. URL: <https://fabbers.com.ua/viroshhuvannya-ozhini-na-shpaleri/> © <https://fabbers.com.ua/>
2. Левківська Т.М., Душак О.В. Ожина – цінна сировина для харчової промисловості. URL: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/38736/1/SUSTAINABLE%20FOOD%20CHAIN_23-143-144.pdf
3. Масловатий Т. Рухома (поворотна) шпалера для ожини. Український фруктовий портал. URL: <http://fruit.org.ua/index.php/publikacii/554-rukhomarovorotna-shpalera-dlya-ozhini>
4. Правильне вирощування ожини на шпалері. Сад і город. URL: <https://line24.com.ua/pravilne-viroshhuvannya-ozhini-na-shpaleri/index.htm>
5. Шубенко Л., Сабадин В. Особливості культури ожини садової // Аграрна наука та освіта в умовах євроінтеграції: збірник наукових праць міжнар. наук.-практ. конф. Ч.1. (20-22 березня 2018 р., м. Кам'янець-Подільський). Тернопіль: Крок, 2018. С. 164–163. URL: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/6_Camenetsk-Podolsk.pdf#page=164

УДК 632.51:582.998.16](292.485:477.5)

Приходько С. М., аспірант
Державний біотехнологічний університет
e-mail: stas.prykhodko1997@gmail.com

ШКІДЛИВІСТЬ АМБРОЗІЇ ПОЛИНОЛИСТОЇ У ПОСІВАХ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР В УМОВАХ СХІДНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

Одним із найбільш небезпечних в Україні карантинних бур'янів-алергенів, який за останнє сторіччя пройшов усі етапи експансії: від первинного проникнення, «розселення» до наступної натуралізації, є амброзія полинолиста (*Ambrosia artemisiifolia* L.).

Натуралізація амброзії полиноистої в Україні створює одну із гострих екологічних проблем сучасності. Детальне висвітлення проблеми на основі актуальних наукових досліджень спонукає до привернення уваги широкого кола громадськості та представників державних установ до явища амброзії полиноистої в Україні, що дозволить запуснути механізм формування загальнодержавної програми з протидії загрозам, які обумовлені натуралізованим видом [1].

Як вказує В.І. Солоненко *Ambrosia artemisiifolia* має тенденцію дозрівання великими колоніями, де одна потужна рослина здатна продукувати до 45 грам пилку в період цвітіння. Відмічається, що грам пилку містить біля 30-35 млн. пилкових зерен. Концентрація пилку у повітрі у період цвітіння може значно змінюватися, що проявляє різний алергічний вплив на людину. Більшість досліджень підтверджують, що навіть мінімальна концентрація у 5-20 пилкових зерен на м³ здатна провокувати алергічні реакції [2].

Втрати врожаю зерна і якості продукції сільськогосподарських культур ослабкої, середньої та сильної забур'яненості посівів нею становлять відповідно 4,0% і 3,1%; 38,1% і 19,2% та 52,8% і 25,7% [3].

Для захисту сільськогосподарських культур від амброзії полинолистої йдепошук агротехнічних, біологічних і хімічних засобів. Біологічні методи контролювання цього бур'яну поки що не увінчані успіхом. Боротьба з амброзією полинолистою за допомогою гербіцидів більш ефективна, але в цьому напрямі є певні труднощі, оскільки цей вид відносно стійкий до всіх препаратів порівняно з іншими бур'янами [4].

Рослини амброзії полинолистої мають властивість швидко поширюватись, кожного року захоплюючи все нові й нові території. Але слід зауважити, що цей бур'ян росте лише на порушених територіях: сільськогосподарських угіддях, присадибних ділянках, узбіччях доріг, будівельних майданчиках, місцях бойових дій.

Розвиваючи потужну надземну масу і кореневу систему, яка проникає в ґрунт на глибину 3-4 м, сильно пригнічує культурні рослини. Використовуючи багато води на утворення одиниці сухої речовини, призводить до висушування ґрунту. Амброзія різко знижує родючість ґрунту, виносячи з нього значну кількість елементів мінерального живлення. Крім висушування і виснаження ґрунту, високоросла й добре облістяна амброзія затінює сільськогосподарські культури, що призводить до різкого зниження, а то й повної втрати врожаю. На забур'янених амброзією полях різко знижується продуктивність сільськогосподарської техніки, погіршується якість польових робіт, ускладнюється збирання врожаю [5].

Отже, слід наголосити, що в умовах воєнного стану та особливо на територіях, де проходили бойові дії, рівень поширення амброзії полинолистої з кожним роком буде зростати. Найважливішим елементом успішної боротьби з амброзією полинолистою є системність і стабільність застосування всього комплексу заходів знищення цього злісного бур'яну протягом тривалого часу. Відповідальність за проведення заходів боротьби повинні нести як керівники великих господарств, фермери та власники присадибних ділянок, так і громадськість загалом. У цьому бачиться досягнення позитивної динаміки в боротьбі з амброзією.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Хоружий К.О. Шкідливість амброзії полинолистої у посівах сільськогосподарських культур. Актуальні проблеми та наукові звершення молоді на початку третього тисячоліття: збірник наукових праць II Науково-практичної конференції бакалаврів, магістрантів та аспірантів, 7-8 листопада 2017 р. Х. «Міськдрук»: ЛНАУ, 2017. 304 с.
2. Солоненко В.І. Розповсюдження амброзії полинолистої (*Ambrosia artemisiifolia* L.). *Збірник наукових праць Вінницького національного аграрного університету*. 2010. Вип. 40. (1). С. 132–139.
3. Курдюкова О.М., Тищук О.П. Десять найшкідливіших бур'янів степів України та їх контроль. *Карантин і захист рослин*. 2018. № 6–7 (249). С. 8–10.
4. Шекера С.Ю., Зуза В.С. Ефективність гербіцидів проти амброзії полинолистої в посівах ячменя. *Вісник ХНАУ*. № 1. 2016. С. 164–169.

Шацька І.Ю., Коваленко Н.П., Оніпко В.В., Боброва Н.О. Перспективи боротьби з амброзією полинолистою на Полтавщині. Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Сучасні аспекти і технології захисті рослин». Полтава. 2021. С. 66–68.

УДК 35.356

Пузік Л. М., д-р с.-г. наук, професор, **Чернятін А. В.**, магістр
Державний біотехнологічний університет
e-mail: ludapusik@gmail.com

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРИРОДНИХ ВТРАТ МАСИ КАРТОПЛІ ПІД ЧАС ЗБЕРІГАННЯ

Картопля є четвертою за важливістю продовольчою культурою в світі після кукурудзи, пшениці і рису з виробництвом 376 826967 тонн [1]. За споживанням займає третє місце після рису і пшениці. Картопля – це культура високогірного походження, яка була одомашнена в високих Андах Південної Америки і стала основною продовольчою культурою в прохолодних високогірних районах Південної Америки, Азії та Центральної і Східної Африки [2].

Зберігання, як один з етапів руху товару від виробника до споживача, забезпечує кількісне та якісне зберігання товару з мінімальними втратами, а також безперервне постачання продукту населенню. Показниками збереженості є: вихід стандартної продукції, розмір втрат та термін зберігання. Вихід стандартної продукції і втрати пов'язані обернено пропорційною залежністю, тобто чим більші втрати, тим менший вихід стандартної продукції. Обидва показники збереженості залежать від умов і термінів зберігання, особливостей сорту [3].

Метою роботи є дослідження впливу температури зберігання на збереженість картоплі. Дослідження дає змогу зменшити втрати картоплі, зміни якості, визначити напрям переробки картоплі.

Об'єкт дослідження – збереженість картоплі та її кулінарні властивості.

Предмет дослідження – сорти картоплі.

Дослідження проводили з ранньостиглими сортами картоплі Голландської селекції: Банда, Крістіна, Торнадо, з середньостиглими: Сетанта, Електа, Саванна.

Досліди по зберіганню картоплі проводили відповідно до [5].

Крім природних втрат маси визначали технічний брак, абсолютний брак, який поділяли на втрати за рахунок паростків і гнилі.

Статистична та математична обробка результатів здійснювалась за допомогою програми Excel 10.0 для Windows.

Результати дослідження.

У середньому по всіх сортах вихід товарної продукції за період зберігання становив 92,54 % від початкової маси